No. 2074 Zaterdag 6 October 1923. 40ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: St. Elisabeth's Gasthuis.
Administratie: St. Thomas-college.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Verhooging van Invoerrechten.

Ontwerp-verordening tot wijziging van de

ALGEMEENE VERORDENING

I. U. en D. 1908.

VOORLOOPIG VERSLAG.

Het afdeelingsonderzoek heeft aanleiding gegeven tot de volgende beschouwingen en opmerkingen.

Nagenoeg algemeen was men van oordeel, dat het in hooge mate ongewenscht zou wezen onder de tegenwoordige omstandigheden tot verdere belastingverhooging van eenige beteekenis over te gaan.

Zooals uit het tegelijk met dit verslag uitgebracht wordend voorloopig verslag over het ontwerp tot verhooging van het vergunningsrecht moge blijken, stonden de Afdeelingen niet afwijzend tegenover eene verhooging — zij het ook in mindere mate dan door het Bestuur voorgesteld — van dat recht. Maar daarbij moest het — naar der Afdeelingen oordeel — dan ook blijven.

Tweeërlei waren de bezwaren, welke tegen verdere verzwaring van den belastingdruk naar voren werden gebracht.

Eenerzijds wilde het aan vele leden voorkomen, dat verbetering van de koloniale financiën niet eenzijdig in de richting van immer verder doorgedreven belastingverhooging moest worden gezocht, maar mede, zelfs veeleer, in de die van vermindering der uitgaven voor het huishoudelijk beheer der Kolonie; anderzijds achtte men de gunstige uitkomsten van de Middelenstaten over de reeks kwartalen van 1921 af gerekend, van dien aard, dat het onverantwoord zou zijn te achten, zonder af te wachten waarheen de geregelde stijging van de opbrengst der Middelen ons zal voeren, reeds thans tot blijvende verzwaring van den belastingdruk te besluiten. Temeer, waar die stijging haar oorsprong vindt niet alleen in reeds tot stand gebrachte belastingverhoogingen, maar ook in gewijzigde economische toestanden.

Sterk deden verscheidene leden vooral gelden het argument, dat *in de eerste plaats* in bezuiniging op de uitgaven, slechts *secundair* in belastingverhooging de verbetering van de verhouding van inkomsten en uitgaven op het budget der Kolonie moet worden gezocht.

Deze leden wezen er op, dat niettegenstaande de Raad haast geen enkele gelegenheid om op bezuiniging aan te dringen ongebruikt voorbij laat gaan, van een ernstig streven naar zoodanige bezuiniging, althans van een doelbewuste bezuiniging over de geheele lijn, nog steeds weinig valt te bespeuren.

Evenmin als van een streven tot algemeene versobering van de bestuursadministratie iets valt te bespeuren, vallen er op teekens te wijzen, waaruit zou mogen worden afgeleid, dat alle bestuursafdeelingen zich doordrongen gevoelen van de noodzakelijkheid om de tot hare beschikking staande gelden zoo economisch mogelijk aan te wenden, daarvan het grootst mogelijke rendement af te dwingen.

Zelfs verwekt de wijze, waarop aan sommige takken van dienst 's Lands gelden verwerkt worden, den indruk, dat er al heel weinig rekening wordt gehouden met den tegenwoordig haast universeelen eisch van zuinigheid.

Om een paar voorbeelden te noemen.

Algemeen heerscht bij het publiek de meening, dat het onderzoek betreffende de watervoorziening òf al sinds lang beëindigd is òf — en dan ook reeds geruimen tijd — gestaakt is. Van eenige werkzaamheid in die richting merkte men althans niets. Toch vertoeft nog steeds de voor dat onderzoek uitgezonden deskundige in de Kolonie, heeft de Kolonie nog steeds de lasten te dragen aan diens verblijf hier ter plaatse verbonden.

Naar verluidt, wordt thans getracht de oplossing van het vraagstuk der watervoorziening te vinden in de richting van den regenbakkenbouw en zou daarmede in verband staan den bouw van den regenbak op het nieuw aangekochte terrein beoosten Willemstad.

Kwalijk konden de leden hier aan het woord aannemen, dat het Bestuur of de Regeering daartoe nu de voorlichting van een mijningenieur noodzakelijk zou achten. Regenbakken toch zijn in de Kolonie haast zoo oud als de Kolonie zelve en zelfs van het model of systeem, dat Openbare Werken in wil volgen, bestaan er voorbeelden.

Is het — gesteld altijd dat het algemeen gerucht op waarheid berust — wel met een zuinig beheer overeen te brengen, dat de bovengewraakte aanwezigheid van den mijningenieur in verband met dien regenbakkenbouw wordt bestendigd?

Maar het verluidt ook, dat de regenbak, welke thans wordt gebouwd, als een *proef* is bedoeld: dat hij geen onderdeel uitmaakt van het eigenlijke groote plan.

Men zou het op prijs stellen te vernemen wat er eigenlijk van bovengemelde publieke geruchten waar is, hoeveel reeds is uitgegeven aan dezen proef — een proef, die op Curaçao geen proef meer mag heeten — en op hoeveel de totale kosten van den bouw van dien regenbak zijn geraamd.

Nog kwam ter sprake de asphalteering van de Breedestraat in de Willemstad. Met voldoening hadden verscheidene leden gezien, dat eindelijk tot asphalteeren is besloten, maar dat neemt niet weg, dat er bezwaren werden gemaakt tegen de kostbare werkwijze van openbare werken, die ook bij dit werk aan het licht komt.

Niettegenstaande het opvallend getal van het toezichthoudend personeel, zag men bij de uitvoering van dat werk door de arbeiders niet die voortvarendheid ontwikkeld, welke men billijkerwijze [illegible] nemers mag eischen.

Houweels, dat is een grief, welke men vaak tegen de werklui van openbare werken in het algemeen hoort uiten.

Speciaal bij dit belangrijke werk hoopt men, dat dit feit het kostenbezwaar, dat in onze kolonie zulk een voorname rol speelt — en zoolang de koloniale kas de koloniale huishouding nog niet geheel uit eigen middelen kan bekostigen, spelen moet — en niet zal vergrooten; dat de kosten van de asphalteering niet dermate zullen oploopen, dat voortgezette toepassing van die methode van bestrating op het kostenbezwaar zal moeten afstuiten.

Vooral in den aanvang van het asphalteeringswerk kreeg men den indruk, dat men aan openbare werken feitelijk nog aan het „probeeren" was, aan het „tastenderwijze" uitvoeren van het werk.

Nog is het opgevallen dat de Pietermaaiweg zoodanig hersteld is dat nadat hij gerepareerd was, weer herstelling noodig was.

Het groot-ontvangstatiotion te Daniël zou — aldus werd betoogd — in verband met St. Martin, best gemist kunnen worden.

En was ten slotte de uitzending naar St. Martin van den heer Molenkamp, Chef van den draadloozen dienst alhier, gedurende zijn verlof in het Moederland noodzakelijk? Was er niemand anders bij den D. T. dienst in de kolonie, die den nieuwen motor kon opstellen?

Met zulke toestanden voor oogen, toestanden, die in vele kringen der bevolking vaak zelf ergernis verwekken, is het voor den Raad uiterst moeilijk op dit oogenblik tot verdere belastingsverhooging mede te werken.

Slechts dan zou de Raad daartoe de moreele vrijheid vinden, wanneer doelbewust en stelselmatig zuinig werd beheerd of bestuurd, wanneer bij al de bestuursafdeelingen *teekens* zouden zijn te ontwaren, dat men er zich de offers, welke men van de bevolking in den vorm van belastingen vergt, op voor die bevolking meest nuttige wijze te besteden.

Bij die departementen, welke werken uit te voeren krijgen, is het stelsel, dat het meest tot bezuiniging lijdt, dat van aanbesteding. Dat men dan ook zooveel mogelijk aanbestede, niet alleen nieuwe werken, maar ook werken, van herstel en onderhoud.

Meer in het algemeen echter is het van eene consequente versobering van de administratie in haar geheelen omvang, waardoor menigen post zal kunnen worden gesupprimeerd, met aanzienlijk minder landsdienaren zal kunnen worden volstaan, dat het meeste heil is te verwachten.

Kon op grond van al het hierboven aangevoerde de slotsom, waartoe de Afdeelingen geraakten, geen andere zijn, dan dat, het onderhavig ontwerp dient te worden aangehouden, totdat

De moderne luchtvaart en haar veiligheid.

I.

Als slot van onze artikelenreeks over een luchtreis met de K. L. M., zullen wij thans in korte trekken eenige algemeene zaken op luchtvaartgebied uiteenzetten.

Het allervoornaamste van de luchtvaart is wel haar veiligheid.

Of men al reclame maakt voor het vliegverkeer en de menschen tracht te bewegen den beproefden spoortrein vaarwel te zeggen, slechts weinigen, die dan nog door de anderen, als „waaghalzen" worden beschouwd, zullen van het vliegtuig als nieuwste middel van vervoer gebruik maken, wanneer het reizend publiek niet overtuigd is van eenig gevaar.

Welnu, het moderne luchtverkeer, zooals dit door de K. L. M. met Fokkervliegtuigen wordt onderhouden, is practisch gesproken, absoluut zonder gevaar.

Het beste bewijs hiervoor is wel het feit, dat de K. L. M. in de jaren 1920, 1921 en 1922 omstreeks 3500 passagiers, 152.000 K.G. goederen en 8250 K.G. post heeft vervoerd, terwijl haar vliegtuigen daarbij 1.382.275 K.M. of 34 maal den omtrek der aarde hebben afgelegd, zonder een enkel ongeval.

En de onlangs gepubliceerde cijfers over het loopende jaar toonen aan, dat de resultaten relatief nóg gunstiger zullen worden, terwijl ook nu van eenig ongeval geen sprake is.

Maar, zal men vragen, hoe komt het dat de K L. M. het uitsluitend bezit van deze veiligheid schijnt te hebben, terwijl men toch herhaaldelijk leest van vliegongevallen met doodelijken afloop?

Het geheim van dit fraaie succes is gelegen in de groote betrouwbaarheid der Fokker vliegtuigen en in den uitstekenden technischen dienst der K. L. M.

Deze twee zijn wel de voornaamste van de vijf voorwaarden, waarvan de veiligheid bij het vliegen afhankelijk is.

De drie andere zijn: de bekwaamheid van den aviateur, de organisatie van den meteorologischen dienst en de inrichting van den draadloos-telefonischen dienst.

Gaan wij achtereenvolgens ieder dezer vijf voorwaarden eens na.

De betrouwbaarheid van het vliegtuig is, wat het fabrikaat-Fokker betreft, bijna spreekwoordelijk geworden.

De bouw is tot de grootst mogelijke hoogte van volmaaktheid opgevoerd, het type van motor is steeds het laatste en meest geschikte, de levensduur is, dank zij de degelijke constructie, verrassend lang. Welke types Fokker ook op de markt bracht, steeds ging er één roep over de ingenieuse wijze van bouw en algemeene inrichting van het vliegtuig.

De K. L. M. liet zich niet door buitenlandsch fabrikaat weerhouden om voor hare lijnen uitsluitend de beroemde Nederlandsche vliegtoestellen te gebruiken. Ook ons leger en onze marine zijn thans grootendeels met Fokker-jagers en Fokker-verkenningstoestellen uitgerust. Met welk een schitterend resultaat, wordt bewezen, doordat in een drietal jaren tijds met deze toestellen een gezamenlijke afstand van meer dan drie millioen K.M. werd afgelegd, waarbij slechts één doodelijk ongeval tengevolge van eigen onvoorzichtigheid boven de Zuiderzee, viel te betreuren.

De verkeersvliegtuigen van de Fokkerfabriek hebben er het meest toe bijgedragen, dat dit Nederlandsch fabrikaat een wereldreputatie heeft verworven.

De F III is het bekende ééndekkerstype met vijf, later zes passagiersplaatsen, dat nu al bijna 4 jaren door de K. L. M. op haar lijnen naar Brussel of Londen gebruikt wordt. Thans vliegen deze toestellen ook door naar Parijs.

Voor het zich gestadig uitbreidend vliegverkeer was een vliegtuig met slechts vijf of zes passagiersplaatsen en zeer beperkte bagageruimte op den duur te klein.

Evenals bij scheepvaart geldt: hoe grooter schip, hoe voordeeliger passage- of vrachtprijs, tenminste op langen afstanden, zoo biedt bij het luchtverkeer een groot vliegtuig, bij een eenigszins van beteekenis zijnde exploitatie, meer voordeelen dan een klein toestel. Immers, de exploitatiekosten blijven wat vliegvelden, technische dienst, enz. gelijk en de grootere ontvangsten beteekenen meer winst.

De Fokker-fabriek had intusschen niet stil gezeten en voor het Amerikaansche legerbestuur een speciaal type transport- en verkeersvliegtuig gebouwd, de F IV. Dit enorme toestel is van hetzelfde type als de F III, dus ook een ééndekker. De afmetingen zijn evenwel veel grooter. Heeft bijv. de vleugel van de F III een lengte van 16½ M., bij de F IV bedraagt ze 25 M. Ook de motor is veel zwaarder, n.l. een 400 P.K. Liberty tegen een 300 P.K. Siddley-Puma.

Na uitgebreide en langdurige proefneming werd alleen de F IV in staat geacht de met zooveel spanning tegemoet geziene overland-vlucht, dwars over Amerika te maken, de z.g. *non-stop, from coast to coast.*

Deze opzienbarende tocht werd door luitenant Mac Ready en een collega, zonder tusschenlanding, schitterend volbracht.

Dezelfde machine bleef 36 uur onafgebroken in de lucht, daarbij werden vijf wereldrecords geslagen, over afstand, duur, snelheid over 3000, 3500 en 4000 K.G. en belasting per P.K. Het is de eenige machine in de wereld, die met een 400 paards Liberty-motor een last van meer dan 4000 K.G. in de lucht kan vervoeren.

Dit toestel was evenwel ongeschikt voor de veel kleinere afstanden in West-Europa. Vandaar dat Fokker een verbeterd F III-type construeerde, de F V.

Dit nieuwste passagiersvliegtuig heeft een veel grooter kajuit, zoodat er 8 à 10 passagiers vervoerd kunnen worden.

Dit grooter gewicht en de krachtige motor gaven Fokker aanleiding om het ééndekkertype te veranderen in het type tweedekker. Het draagoppervlak wordt daardoor grooter en dus ook de veiligheid. Merkwaardig bij dit type is voorts nog, het geheel vrij hangen van den romp van het vliegtuig (motor, kajuit en staart) onder den bovensten vleugel, in tegenstelling met het oude type, waar de cabine direct aan den vleugel is vastgebouwd.

Zoo spoedig het haar mogelijk is, zal de K. L. M. deze toestellen aanschaffen en daarmede vliegtuigen bezitten van gelijke capaciteit als bijv. de Engelsche *Daimler Hire Ltd.* op haar lijn Londen—Amsterdam exploiteert.

(Slot volgt.)

zal blijken welken invloed eenerzijds de steeds aanhoudende aanwas der middelen en anderszijds alsnog aan te brengen bezuiniging op de uitgaven op het budget der Kolonie zullen uitoefenen, zij wenschten zich niet te onttrekken aan eene grondige behandeling van dit ontwerp, waartoe de Raad zich volgens het voorloopig verslag op het laatste ontwerp tot wijziging van de Algemeene Verordening I. U. en D. 1908, in het einde van 1922 uitgebracht, verbonden achten.

Over het algemeen dan werd toegegeven, dat wanneer aan belastingverhooging niet te ontkomen zou zijn, ook uit het invoerrecht een deel van het benoodigde bedrag zou moeten worden gevonden, wijl dat het eenvoudigste en den minsten omslag veroorzakend middel is om breede lagen van de bevolking, die het meest geprofiteerd hebben van de veranderde economische omstandigheden, hun gerechtvaardigd aandeel in de algemeene lasten te doen bijdragen.

Dat daartoe juist artikelen van algemeen verbruik, welke niet de voorname objecten zijn van den winkelhandel met buitenlanders en wel in het bijzonder levensbehoeften voor hoogere belasting in aanmerking zullen komen, kan men betreuren zonder aan het feit iets te kunnen veranderen. Bij de beoordeeling van de verhooging moge dan niet uit het oog worden verloren, dat het bestaand recht zeker niet hoog te noemen is.

Zou men alzoo geen bezwaren opperen tegen verhooging van de rechten op sommige artikelen, tegen verhooging van het algemeen percentage der heffing („alle andere goederen") had men principieel overwegende bezwaren.

Curaçao, dat in hoofdzaak op de haven van Willemstad drijft, heeft als voornaamste bestaansplicht die haven immer zoo nabij mogelijk het ideaal van een „vrijhaven" te houden, waardoor het aantrekkelijk blijft voor den transito-handel. De doorvoer behoort zoo min mogelijk door formaliteiten of wat dan ook belemmerd te worden. Zulk een liberaal stelsel kan echter alleen gehandhaafd worden zoolang het algemeen percentage van het invoerrecht voor de artikelen van verbruik laag gehouden wordt, zoo laag, dat het zelfs bij waardevolle artikelen de moeite en het risico niet loont clandestienen invoer te beproeven, waartoe de vrijgevige bepalingen voor [illegible] heid zouden geven.

Elke verhooging van het tegenwoordig — het zij erkend: laag recht — brengt ons nader tot de grens, waar wij om onzen fiscus te beveiligen, strenge contrôle op den doorvoer zouden moeten uitoefenen. Waar die grens ligt, is moeilijk te bepalen. Maar juist daarom wenscht de Raad niet mede te werken tot welken stap ook, die in die richting, naar het onbekende punt voert.

Het had verscheidene leden getroffen, dat het ontwerp de door het Bestuur wenschelijk geachte bate hoofdzakelijk uit het invoerrecht op meest door de minder gegoede klasse gegoede klasse gebruikte artikelen tracht te verkrijgen. Het sterkst verhoogd wordt daarin het invoerrecht op maismeel, het volksvoedsel. Aan den anderen kant blijft het recht op andere artikelen, welke voornamelijk door de gegoede klasse gebruikt worden, onveranderd, zooals verduurzaamde levensmiddelen (in luchtdichte blikken, bussen, flesschen enz.) en runderen.

Zouden de afdeelingen kunnen medewerken tot eene verhooging van het recht op meel, zoowel tarwebloem als maismeel, dan zou daarmede gepaard moeten gaan een verhooging van het recht op runderen en verduurzaamde (in luchtdichte blikken, bussen, flesschen enz. verpakte) levensmiddelen. Rundvleesch en verduurzaamde levensmiddelen toch zijn bij uitstek verbruiksartikelen van de meer gegoede klassen.

Enkele leden voerden tegenover het opgemerkte omtrent rundvleesch aan, dat naar hunne meening de meerdere opbrengst van de hoogere belasting van dit artikel niet evenredig zal zijn aan de verhooging, aangezien door deze verhooging het niet mogelijk zal zijn rundvleesch aan schepen te verkoopen, die dit vleesch in de nabuurige plaatsen alsdan goedkooper zullen kunnen bekomen.

De import van rundvleesch zal aldus misschien verminderen.

Verder zouden verscheidene leden tegenover de verhooging van het invoerrecht op maismeel gesteld willen zien de vrijstelling van mais van invoerrecht.

Wat den graad van de verhooging betreft, achtte men voor tarwe- en maismeel de schroef te veel aangezet in het ontwerp. Vooral de verhooging tot ongeveer het *zevenvoud* van het tegenwoordig recht op maismeel achtte men wel ietwat exhorbitant. Men zou dit in opzicht niet verder wenschen te gaan dan tot f 1, per 100 K.G., de helft dus van hetgeen het Bestuur voorstelt, terwijl enkele leden voor wat betreft tarwemeel tot f 2,—, meerdere echter tot slechts f 1,50 per 100 K.G., zouden willen gaan.

Op grond van hetzelfde beginsel n.l. dat de levensbehoeften van de volksklasse niet in *sterkere* mate met rechten-verhooging getroffen diende te worden, dan die van de meer gegoede klasse zou men met de verhooging van het recht op de bruine suiker niet verder wenschen te gaan dan tot f 2 per 100 K.G., terwijl voor de witte suiker, waarvan men tegenwoordig wel kan zeggen, dat het gebruik vrij algemeen is, vele leden meenden, dat met eene verhooging van invoerrecht tot f. 3 moest worden volstaan, en enkele ook wel tot de voorgestelde verhooging zouden willen medewerken.

Wat de bovengenoemde artikelen: runderen en verduurzaamde levensmiddelen betreft, zou het invoerrecht daarop verhoogd kunnen worden, voor runderen tot f 15,— per stuk en voor bedoelde levensmiddelen tot 10% van de waarde.

Bij den post Automobielen en onderdeelen waren de meeningen verdeeld. Terwijl sommige leden hun stem wel aan de voorgestelde verhooging zouden willen geven, deden anderen opmerken, dat zoolang het Bestuur niet meer zorg aan de wegen besteedt dan het in de laatste twee jaren heeft gedaan, het niet zou aangaan de belasting direct of indirect, op de genoemde middelen van vervoer te verhoogen. Ze deden uitkomen, dat bij de verhooging, niet lang geleden, van de gebruiksbelasting, naar den grondslag automobielen als een der argumenten heeft gegolden de grootere uitgaven aan wegenherstel, die het motorverkeer veroorzaakte. Zij hadden intusschen nog niets bespeurd van die „groote uitgaven" noch zelfs van de uitgaven voor gewoon onderhoud. Er is aan onderhoud, van de buitenwegen vooral, die gedurende het jongste regenseizoen in zulk een deplorabelen staat hebben verkeerd, zoo goed als niets gedaan. Eerst nu het regenseizoen weer voor de deur staat, heeft men op enkele punten een klein begin daarmee ge- [illegible]

Zouden deze leden aan de voorgestelde verhooging hun stem kunnen geven, dan zou eerst gebleken moeten zijn, dat aan de wegen de noodige zorg wordt besteed. Want, zoo het al waar is, dat de wegen en straten veel lijden onder het motorverkeer. niet minder waar is het omgekeerd, dat de automobielen en trucks, evenzeer veel moeilijkheid en schade ondervinden ten gevolge van den slechten toestand van wegen en straten.

Enkele leden merkten op, dat de autoeigenaars, indien de straten en wegen maar goed zijn, wel bereid zijn meerdere belasting te betalen; wat dan aan den eene kant aan belasting meer betaald wordt, wordt aan den anderen kant uitgespaard aan banden en gasoline.

Verhooging van het recht op speelgoed achtte men ongewenscht. Om praktische redenen. Er zijn n.l. in de bestaande verordening eenige faciliteiten opgenomen voor het aangeven van kramerijen. De onderscheiding tusschen „speelgoed en „kramerij" nu is dikwijls subtiel. Verschil van meening tusschen belanghebbenden en administratie zal bij de toepassing van verschillende rechten niet uitblijven Om nu die, altijd omslag en tijdverlies veroorzakende verschillen tusschen de beide partijen te voorkomen, achtte men het verstandiger geen verschil van rechten te scheppen.

De afdeeling deden nogmaals uitkomen, dat zij het ontwerp tot in bijzonderheden hebben onderzocht, ten einde te voldoen aan de gedane belofte. Intusschen was — zooals hiervoren ook reeds gezegd — de slotsom van al hare beschouwingen, dat zij het Bestuur in overweging gaven het ontwerp voorloopig in te trekken, althans aan den Raad te doen blijken, dat op spoedige afdoening van Bestuurswege niet wordt gestaan.

Ten slotte herhaalde men de hiervoren geuite meening, dat de tijdsomstandigheden minder geschikt zijn om te streven naar verhooging van belastingdruk, doch vermeenden meerdere leden, dat, waar de uitgaven der kolonie de inkomsten nog overschrijden, bij het Bestuur te moeten aandringen zijn medewerking te verleenen tot het geraken tot de meermalen besproken splitsing der begrooting, die tot zelf-administratie der kolonie zal moeten leiden.

Curaçao en zijn vroegste bewoners.

IV.

Wanneer we spreken over de *vroegste* bewoners van Curaçao, bedoelen wij er natuurlijk alléén mede: de *vroegst bekende*, voor zoover zij in het historisch tijdvak, dus na de ontdekking van Amerika (1492), zijn bekend geworden.

De brief van AMPUES, die eerst van uit Santo Domingo en later resideerende op Curaçao zelf, met het bestuur dezer eilanden belast werd, is wel het meest waardevolle en gezaghebbende document, dat er uit dien tijd over deze eilanden bestaat.

Daar de ontdekkers deze eilanden tot 1513 met rust lieten en er zich in [illegible] kunnen wij met vrij groote zekerheid aannemen, dat er in het genoemde jaar nog dezelfde soort Indianen woonden als bij de ontdekking.

Eerst na 1513 werden 2000 Indianen van hier naar Sto. Domingo weggevoerd. Met deze volksverhuizing werden deze eilanden niet geheel en al ontvolkt, want zoowel de Paters Hieronimieten als Figueróa vaardigden daarna nog een verbod uit om deze eilanden te bezoeken en er inboorlingen als slaven van weg te voeren. Ook zegt hij uitdrukkelijk, dat er later nog eens 12 à 15 werden weggeroofd. Bovendien werden weer spoedig door Ampues eerst 15, later nog 8 of 10 uit diezelfde 2000 Indianen van Sto. Domingo uitgekozen en weer naar deze eilanden teruggezonden, terwijl hij er nog bijvoegt, dat er op twee dezer eilanden toen 150 en later op alle drie ongeveer 200 Indianen woonden.

Het is wel eigenaardig dat na ruim 100 jaren op Bonaire onder de Indianen de traditie nog voortleefde, dat zij van Sto. Domingo daarheen waren overgebracht, want J. DE LAET, de geschiedschrijver der West-Indische Compagnie, zegt in zijn *Nieuwe Wereldt ofte Beschrijvinghe van West-Indiën* op bladz 617, over het eiland Bonaire: „De inwoonders zijn meest Indianen, die daar ghebraght zijn van Sto. Domingo, ende zijn christenen, hebben onder haer een Spaenschen Gouverneur ende eenighe weinighe Spaegniaerden."

Zonder den brief van Ampues zou die bewering van DE LAET, dat die Indianen van Bonaire van Sto. Domingo afkomstig waren, bijna onverklaarbaar zijn. Nu bevestigen zij elkander. Een bewijs te meer, dat *niet alle* schrijvers uit dien tijd er maar op los phantaseerden.

Die Indianen dezer drie eilanden zijn bijna zeker van denzelfden stam geweest als die op de tegenovergelegen kust woonden, want ook daarheen werd in 1513 een deel dezer bevolking heengebracht, en daarenboven zegt Ampues zelf, dat de bewoners van deze kust en van het eiland over en weer vriendschapsbetrekkingen onderhielden en elkander bezochten, iets wat de nabijheid der kust reeds zeer begrijpelijk maakt en gereedelijk doet veronderstellen.

De toenmalige bewoners dezer eilanden waren zeker geen Caraïben, omdat zij in dien brief duidelijk daarvan onderscheiden worden, en omdat zij met zooveel ijver en zoo spoedig het christendom omhelsd hadden en verstandelijk vrij goed ontwikkeld waren, ook geheel andere raskenmerken vertoonden als de Caraïben, van wie gezegd werd, dat ze menscheneters waren, zeer dom, en van het christendom niets wilden weten, enz.

Het is vrijwel zeker, dat de toestand zooals ze omstreeks 1528 onder Ampues op deze eilanden bestond, in hoofdzaak zonder ingrijpende veranderingen een eeuw lang heeft voortgeduurd tot aan de komst der Hollanders in 1634. De beschrijving van DE LAET geeft geen enkele aanleiding om iets anders te veronderstellen.

Alleen zou men kunnen vragen waarom bij hun komst alle Indianen waren saamgebracht in het hoofdkwartier *Santa Anna*, terwijl de andere dorpjes van het eiland geheel verlaten en ontvolkt waren.

Zonder eenigen twijfel hield deze maatregel verband met de tallooze reizen der Hollandsche zeevaarders sedert verscheidene jaren in deze streken, met hun strooptochten op Bonaire in de jaren 1623, '26, '28, '30, zooals ze door DE LAET beschreven zijn. Ook de berichten door Francisco Nuñez Melian, gouverneur van Caràcas, omtrent Curaçao tusschen 1632 en '34 naar Spanje gezonden, berustend in het archief te Sevilla, wijzen er duidelijk op, dat men op Curaçao vroeg of laat een landing of aanval op het eiland door de Hollanders verwachtte.

Wat lag dus méér voor de hand, dan dat men op het eiland zijn maatregelen nam door de inwoners bij elkaar te brengen, om het rooven van slaven en het inwinnen van berichten omtrent den inwendigen toestand van het eiland te verhinderen of althans minder gemakkelijk te maken?

***

Een andere vraag, die wellicht velen onzer lezers op de lippen ligt, is zeker deze: Wat is er van de toenmalige Indianenbevolking op deze drie Benedenwindsche Eilanden tot op den huidigen dag overgebleven?

Positieve berichten bestaan daaromtrent *niet*, doch wèl kan men uit sommige gegevens met vrij groote waarschijnlijkheid een bevredigend antwoord geven.

Het zuiverste is het Indianenras op *Aruba* bewaard gebleven.

Dat valt iederen vreemdeling, die dit eiland voor het eerst bezoekt, onmiddellijk op. Historisch is dit ook zeer goed te verklaren. Gedurende het geheele tijdvak van de West-Indische Compagnie was dit eiland vrij wel aan zijn eigen lot overgelaten. De Compagnie bepaalde zich er eenvoudig toe er een Commandeur met eenige soldaten heen te zenden om toezicht te houden, en verder te zorgen, dat door de bevolking elk jaar geregeld het tribuut aan gezouten vleesch en huiden enz. aan haar betaald werd. De grootere afstand, de lastige reis voor zeilschepen om tegen den sterken stroom op te komen, kapers, die bovendien de zee meermalen onveilig maakten, stonden een nauwere relatie in den weg. Negerslaven werden er eerst veel later en dan nog slechts in een zeer beperkt aantal heengezonden, omdat er ook geen behoefte aan bestond, zoodat van zelf de kans voor verbastering van het ras veel geringer was.

Terwijl er bv. in 1721 op Bonaire 220 Compagnie's slaven waren, was er op Aruba in dat jaar nog een enkele, zelfs nog niet in 1758, wat blijkt uit inventarissen, die van hier elk jaar naar Holland werden opgezonden.

Ook uit de kerkelijke geschiedenis van dit eiland blijkt, dat Aruba van den beginne af veel meer aansluiting gezocht heeft met de tegenoverliggende kust, wat ook de kortere afstand gemakkelijk maakte.

In het archief van de kathedrale kerk van Coro berustte vroeger(ook nu nog ? ?) een document met de namen der personen, aan wie door den Dominikaner bisschop van Coro, Don FRAY JUAN MANSANILLO na 1580 het H. Vormsel was toegediend. Bijna gedurende de geheele XVIIIe eeuw namen priesters van de kust op Aruba de zielzorg waar.

Toch is het opvallend, dat de menschen van de parochie *de Noord* veel meer de karakteristieke gelaatstrekken van het Indianenras vertoonen, dan de overige bewoners.

De Noord was meer dan een eeuw lang de eenige parochie van het eiland, waaruit blijkt dat de oorspronkelijke inwoners zich meer daarheen hadden teruggetrokken, terwijl de Commandeur zijn zetel had op het tegenwoordige *Savaneta*, waaraan de daargelegen *Commandeursbaai* zijn naam ontleend heeft.

Voor *Bonaire* was de toestand weer geheel anders. De grootere afstand van de kust maakte de emigratie daarheen minder gemakkelijk. Doch van den anderen kant had de W. I. Compagnie op Bonaire grootere belangen. De rijke voorraden van stokvisch of verfhout (braziliehout) en pokhout en de zoutpannen eischten meer toezicht. Bovendien werd gedurende de geheele XVIIIe eeuw Bonaire als een soort strafkolonie gebruikt voor onwillige of veroordeelde negerslaven, die daar in de zoutpannen werden te werk gesteld. Zoo kreeg dat eiland langzaamaan een veel grootere zwarte bevolking dan Aruba, die zich geleidelijk met de oorspronkelijke Indianenbevolking vermengd heeft. Toch treft men ook hier, even achter de *Dentéra*, in de buurtschap *Noord di Saligne*, nog een klein groepje bewoners aan, onder wie het Indianentype bijna even zuiver als op de Noord van Aruba van vreemde smetten is vrij gebleven.

Op *Curaçao* is het zuiver Indianentype reeds sedert jaren verdwenen. Het is eerder aan te nemen dat het groepje van 75 Indianen, dat in 1634 op het eiland achterbleef, veel meer gevaar liep uit te sterven of door desertie naar de kust uit te wijken, dan dat het door vermenging in de overige bevolking is opgenomen. In de eerste dagen der Hollandsche bezetting wekte het reeds wantrouwen bij de nieuwe heerschers, dat zij relaties onderhielden met hun rasgenooten, die naar Coro waren weggevoerd. En in de eerste jaren na de overgave van het eiland, toen blijkbaar bij de Spanjaarden nog de hoop leefde, dat zij vroeg of laat het eiland zouden heroveren, ontmoet men telkens in de oude archiefstukken van Sevilla berichten, dat men eenige Indianen van Curaçao had in handen gekregen om bijzonderheden van het eiland te weten te komen. Nergens vond ik bewijzen dat de Indianen door de Hollanders voor eigenlijken slavendienst gebruikt zijn. Zij waren er ook ongeschikt voor. Bovendien werden zij al vrij spoedig, toen Curaçao de groote slavenmarkt werd van West-Indië, door de veel krachtiger gebouwde Afrikaansche negerslaven in de schaduw gesteld.

Toch bestaan er gegronde vermoedens, dat die Indianen zich hier nog wel bijna een eeuw lang als een afzonderlijke, zeker niet groote, bevolkingsgroep hebben staande gehouden.

Want in het Journaal van Pater M. A. SCHABEL, den eersten eigenlijken katholieken missionaris van Curaçao, teekent deze omstreeks 1705 aan, dat hij op Curaçao den Cacique van de Indianen ontmoette.

Vermoedelijk vond deze ontmoeting plaats in een der buitendistricten. Jammer, dat hij niet nauwkeurig de streek aangeeft, waar deze kennismaking tot stand kwam.

De weinige Indianentypen, die men nu nog op Curaçao aantreft, zijn of wel Indianen van Aruba, of stammen van Bonaire of zijn Corianen, maar dan meestal met nergerbloed vermengd,

of ook Indianen van een geheel ander type: kort, breed, dik en saamgedrongen, afkomstig van de kust van Goagira, waar deze nu nog in wilden staat leven.

Van deze laatsten werden vroeger door scheepskapiteins dikwijls kinderen in ruil voor goederen gekocht en hierheen gebracht. De meesten echter zijn in dienst bij Venezolaansche of Colombiaansche families en via Maracaibo hier ingevoerd.

INGEZONDEN.

Aruba, 2 October '23.

Geachte Heer Redacteur.

Met ingang van 1 Januari a.s. zullen er van ons politiecorps vijf agenten (Arubianen) ontslagen worden, om reden zij de schrijfkunst niet verstaan. De officieele mededeeling is hun reeds thuis gestuurd.

Met deze maatregel heeft het Bestuur blijkbaar op het oog gehad, den dienst van ons eiland zoo degelijk mogelijk in te richten en het algemeen belang te beschermen. Onder dit opzicht moeten wij dezen maatregel toejuichen en spreken we den wensch uit, dat hij ook *overal waar noodig* in onze bestuursaangelegenheden steeds zonder aanziens des persoons zal worden toegepast.

Wij kunnen dus ons Bestuur erkentelijk zijn, dat het onze administratie zoo goed en gerieflijk mogelijk wil inrichten en nu alvast met de Politie begonnen is.

Wij kunnen moeilijk aannemen, dat op plaatsen van grooter belang en beteekenis dan Aruba in onze kolonie er nog een agent bestaat, die niet lezen of schrijven kan, doch wij hebben allerminst de pretentie ons eiland op een lijn te stellen met dergelijke plaatsen.

Wij willen evenmin misbruik maken van de vrijgevigheid van het Bestuur om te eischen een luxeorganisatie in stand te houden. Doch in dit opzicht kunnen wij het Bestuur geruststellen en, volkomen op de hoogte van onze plaatselijke toestanden, durven wij verklaren, dat er voorloopig nog absoluut geen behoefte bestaat te eischen, dat *alle* agenten van ons politiecorps kunnen schrijven. Wanneer de Brigadier redelijk goed op de hoogte is en de rest stipt eerlijk, zedelijke en dienstwillige veldwachters, en actieve bewakers van de openbare veiligheid en zeden, dan hebben wij niet te klagen. Wij zien hier de politie belast met het afgeven van permitten om te slachten en met de contrôle van andere permitten, doch wij beschouwen deze bezigheden beter in handen van de commiezen.

Wij zullen de laatsten zijn om vroegere toestanden terug te verlangen nl. agenten, die wèl hun naam konden schrijven, maar aan hun Chefs minder gehoorzaam waren die zich voorstelden heele meneeren te zijn, maar de beste klanten waren van de drankwinkels.

Reeds bijna vier jaren kennen wij het tegenwoordig politiecorps op ons eiland. Doch vergeleken met het vroegere, kunnen wij eenvoudig volstaan met te verklaren dat het tegenwoordige nog het beste voldoet.

Doch wat wij allerminst kunnen begrijpen is, dat het Bestuur na allerlei aanlokkelijke beloften deze menschen, niettegenstaande zij toen bij het indiensttreden evenmin konden schrijven, aannam, en nu diezelfde menschen hoofden van gezinnen, die hun bedrijf van landbouw en veeteelt daarvoor vaarwel zeiden, nu eenvoudig aan den dijk zet en broodeloos maakt.

Naar wij vernemen, zouden deze vijf agenten reeds in onderhandeling zijn met een onderwijzer om hen te onderrichten, zoodat zij binnen afzienbaren tijd het in de schrijfkunst even ver zouden kunnen brengen als anderen, die ook nog in den dienst gehandhaafd worden, in de hoop van hun post van veldwachter te kunnen behouden.

Wij zullen hopen, dat het Bestuur bij bevredigend resultaat dan consideratie zal gebruiken ter wille der rechtvaardigheid.

Een opmerker van Aruba.

Naschrift van de Redaktie.

In één opzicht zijn wij het *niet* eens met den *Opmerker van Aruba.*

Wij beschouwen het wel degelijk als een eerste vereischte ook voor een veldwachter of politieagent op Aruba, dat hij fatsoenlijk lezen en schrijven kan. Dat hij bovendien ook de andere gunstige kwaliteiten *moet* bezitten, die deze vijf bewusle agenten van Aruba gelukkig wèl hebben, spreekt natuurlijk van zelf.

Doch iets anders is, of aan die menschen nu maar zoo eenvoudig hun congé kan gegeven worden. Wanneer hun diensttijd nu verstreken is, houdt alle bezwaar op. Maar wij beschouwen het als een werkelijke fout van het Bestuur, dat indertijd zulke *ongeletterde* bewakers van de rust heeft aangenomen, dus niettegenstaande het Bestuur wist of althans zich had moeten vergewissen, dat ze niet lezen of schrijven konden.

Evenzeer beschouwen wij het Bestuur nalatig in zijn plicht, wanneer het menschen, die dronkaards of van nietzedelijk gedrag zijn, bij het politiecorps handhaaft.

Ook op Aruba en overal moet voor een politieagent den eisch gehandhaafd worden dat hij redelijk lezen en schrijven kan. Bij bekeuringen, het opmaken van processen-verbaal, bij het afgeven en controleeren van permitten, komt zoo'n man dagelijks in de noodzakelijkheid te kunnen lezen en schrijven.

Correspondentie van Saint Martin.

Philipsburg, 15 Sept. '23

Het Regeeringsjubilé van H. M. Koningin Wilhelmina is door onze bevolking, zelfs van het Fransche gedeelte, met veel sympathie en geestdrift gevierd.

Vele balcons, waaronder dat van de Eerw. Zusters uitmuntte, waren keurig versierd. Alle volksspelen en vermakelijkheden genoten aller belangstelling. Een muziekkorps van Marigot, eerst sedert 4 maanden opgericht, was overgekomen om gedurende die twee dagen hier te spelen. Er heerschte voortdurend een gezellige drukte op straat.

— De Heer Gezaghebber van der Zee ging in den morgen van den 30n. naar Saba, zoodat tijdens het feest de Heer Hoekstra den Gezaghebber vertegenwoordigde bij de audientie in het oude schoolgebouw.

— De openbare bibliotheek bij gelegenheid van het feest opgericht kon nog niet geopend worden. De voor een paar maanden bestelde boeken zijn reeds ingebonden. Men wacht nu nog op een vergadering ter vaststelling van reglement en administratie.

— Juist met het Koninginnefeest is door den Heer W. F. M. Labega alhier een inrichting geopend ter vervaardiging van sodawater. Het toestel komt van St. Thomas. De jonge onderneming voorziet in een lang gevoelde behoefte en zij een lang voorspoedig bestaan toegewenscht.

— De Heer Beaujon, Chef van het Draadloos Station, is van een dienstreis naar Puerto Rico teruggekeerd.

— Op economisch gebied gaat ons eiland niet vooruit. Telkens hoort men van personen, ja van heele groepjes, die naar Amerika vertrekken. Door een wekelijksche emigratie van ± 15 personen moet ons eiland wel langzamerhand ontvolkt worden.

— Nog geen bericht van den schoener *Johanna.* Naar het schijnt rusten er verscheidene schulden op het schip en ontbreken de noodige contanten om de herstellingen te voltooien en steken de crediteuren nu de hoofden bij elkaar. In hun handen ligt het lot van den schoener. En middelerwijl zit menigeen op de Bovenwindsche Eilanden te wachten op de kisten en provisie.

— Zaterdag 15 September kwam hier het Stoomschip *Karibia* aan. Dat is de eerste maal, dat in den loop van 1923 een stoomboot St. Martin aandoet op zijn doorreis naar Sto Domingo.

De *Karibia* vertrekt weer van hier na een lading zout ingenomen te hebben naar Curaçao. Verschillende passagiers, o. w. de Eerw. Pater Tolenaar en Koenen maken van deze mooie reisgelegenheid gebruik om naar Curaçao terug te keeren.

Berichten uit de Kolonie.

Welkom.

Zooals we reeds in ons vorig nummer aankondigden, is Woensdagmorgen met het SS. *Oranje Nassau* alhier aangekomen Dr. A. Kummer, belast met den geneeskundigen dienst van de *C. P. M.* en van de *Mijnbouw My* op Sta Barbara.

Binnenkort zal deze bekwame chirurg en vrouwenarts zich ook voor de particuliere praktijk beschikbaar stellen.

Wij heeten den nieuwen dokter hartelijk welkom.

De „Wistaria".

Naar wij aannemen, kunnen wij binnenkort al weer bezoek verwachten van een vreemd oorlogsschip.

Op Dinsdag 16 October zal de Engelsche oorlogsboot *Wistaria,* komende van Bermuda, onze haven komen bezoeken. Zij zal vier of vijf dagen hier vertoeven en van hier zijn reisplan verder naar La Guayra voortzetten.

Geloofsmanifestatie.

Gedurende de vier laatste dagen der vorige week gaf de St. Anuakerk van Otrabanda een ongewoon schouwspel te zien. Er was een triduum aangekondigd, uitsluitend voor de mannen van de beide parochies van de H. Familie en der St. Annakerk. De werkelijkheid overtrof alle verwachtingen. Om de kerk beter te vullen, had men uit voorzorg de tribune afgesloten. Doch den eersten avond waren alle banken reeds met dichte rijen van mannen opgevuld, en nog steeds bleef de menigte toestroomen, zoodat men wel genoodzaakt was ook den toegang tot de boventribunen open te stellen. Desondanks stond ook op het naastliggende plein nog een menigte van 200 mannen. Elken avond hield Pater S. van de Pavert, Pastoor van Montaña de menigte geboeid door zijn echt apostolisch woord. In de vroegmis hield des morgens Pastoor van den Elsen een korte instructie voor deze mannen. Den geheelen Zaterdagmiddag tot laat in den avond werden de biechtstoelen als 't ware belegerd om een beurt te krijgen.

Meer dan 500 mannen naderden Zondagmorgen tot de H. Tafel.

Des avonds hield Pater R. Bührs, kapelaan van de St. Familiekerk, een indrukwekkende slotpredikatie om de mannen tot ijver en volharding, tot een geloof van de daad op te wekken.

Het was een heerlijke geloofsmanifestatie van onze katholieke mannen. Mogen de vruchten blijvend zijn.

Soeur M. Victoria. ✠

Zaterdagavond overleed in het pensionaat *Welgelegen* de Eerw Soeur M. Victoria na een korte ongesteldheid van een week.

De Eerw. Soeur Victoria (in de wereld Mejuffr. Marie Malmberg) werd in Suriname den 7 Maart 1853 geboren uit protestantsche ouders. Samen met haar zuster werd zij op volwassen leeftijd katholiek en trad in de congregatie van de Eerw zusters van Roosendaal den 1 Sept. 1878 en deed een jaar later haar religieuze professie. Den 16 Juni 1881 kwam zij naar de missie van Curaçao en was hier in verschillende scholen, langen tijd op Bonaire, bij het onderwijs werkzaam.

Moge de goede God haar voor het onderricht, dat zij aan zooveel arme kleinen met zooveel toewijding gegeven heeft, haar het eeuwig loon reeds gegeven hebben.

R. I. P.

Ontvangen.

van de firma S. E. L. Maduro & Sons alhier een nieuwe reisgids voor de schepen van de *Red-D-line* voor de maanden October tot en met December.

— Verslag van de *Spaar- en Beleenbank* over Juli 1922 tot Juli 1923.

Spaar- en Beleenbank.

Aan het verslag van deze instelling over Juli 1922 tot Juli 1923 ontleenen wij het volgende:

In de vergadering van 15 Febr. 1923 nam de Heer C. S. Gorsira als voorzitter wegens gezondheidsredenen ontslag en werd de Heer H. J. Cohen Henriquez als zoodanig in diens plaats gekozen.

Bij de verkiezing van de Bestuursleden werden gekozen de heeren: E. S. C. de Veer Abrahamsz, R. S. de Lannoy, J. M. J. Ellis, C. H. Jonckheer Wz., Jossy C. Henriquez, P. T. S. Krafft, J. M. Maal en S. M. L. Maduro.

De panden in de maanden Mei, November en December 1921, Juni en Juli 1922 verkocht, waren aan kapitaal en interest schuldig f 4,489,53 en hebben bij verkoop opgebracht f 9,738,73½; voor de eigenaars bleef er f 4,289,10 over. terwijl de Instelling een verlies van f 51,10¾ leed.

Gedurende het jaar is een bedrag van f 41 850 op hypotheek uitgezet en f 44 477 aan hoofdsom benevens f 27 703,49¾ aan intereest afbetaald.

Aan obligaties werd uitgezet f 9 850 —en afgelost f 20 316,80, terwijl aan interest f 5 911,88¾ werd ontvangen.

Op panden werd beleend f 94 170,50, terwijl f 82 618 aan hoofdsom en f 8 366,07½ aan interest afbetaald werd.

Het saldo in kas bedroeg op ultimo Juni 1923 de som van f 41 986,64½.

Gedurende het afgeloopen jaar zijn er 485 nieuwe boekjes uitgegeven en hadden er 3132 stortingen plaats.

De netto-winst van f 5 558,94 blijft voorloopig op Credit van Winst en Verlies Rekening. Het Bestuur stelt voor van de netto-winst de som van f 2 600 te bestemmen voor dividend naar reden van f 20 per aandeel, f 1 800 voor duurtebijslag aan Voorzitter en beambten en het saldo ad f 1 158,94 te brengen op het extra-reservefonds.

Petroleum in Venezuela.

De alarmeerende geruchten, die onlangs de ronde deden, als zou misschien binnenkort een deel van de olietankvloot van de C. P. M. moeten opgelegd worden wegens een tijdelijk tekort aan ruwolie in Maracaibo, zijn gelukkig niet bewaarheid geworden.

Alleen hebben de lichters een 14 dagen niet gevaren. Dat is alles. En zooals nu de werkelijke toestand is, bestaat er veel grooter kans dat de vloot van tankschepen nog meer zal moeten uitgebreid dan ingekrompen worden.

De berichten uit de olievelden van Maracaibo luiden zoo gunstig mogelijk. Op de terreinen van de Caribbean (Mene Grande) zijn weer 3 nieuwe oliebronnen aangeboord. Dagelijks vertrekken van San Lorenzo zeven treinen naar dit nieuw terrein met materiaal voor het bouwen van boortorens.

Ook voor de andere Petroleum Myen aldaar werkzaam, luiden de berichten gunstig. Uit Boacan wordt gemeld, dat in El Guayacán, terrein van de *Sucre Oilfields,* en op een terrein van de *Standard Oil Cy* bij de Santa Anarivier olie is aangeboord.

De oorspronkelijke opzet op Curaçao een der grootste petroleum-raffinaderijen der wereld te bouwen, komt steeds meer en meer tot uitvoering.

Officieele berichten.

Aan den agent van politie 2de klasse E. J. A. de Bresser is tot verder herstel van gezondheid zeven dagen verlofsverlenging verleend.

De infanterist J. Westerburger is ontheven van zijn werkzaamstelling bij de politie alhier.

J. G. Halley en W. Vlaun zijn tijdelijk benoemd tot agent van politie 2e klasse.

Het ontslag van den agent van politie 2e klasse H. F. Kruythoff is ingetrokken.

Aan den heer Ed. S. Lansberg is eervol ontslag verleend als archivaris en hij is benoemd tot secretaris van den voogdijraad alhier.

De heer Ph. F. Gorsira is eervol ontheven van de verdere waarneming der betrekking van archivaris.

Aan den kommies der belastingen alhier W. H. van Berkel is wegens tien jaren onafgebroken dienst een jaar verlof verleend.

De heer J. P. E. Gorsira is naast den heer A. J. P. van Meeteren aangewezen als deskundige voor de keuring van motorrijtuigen.

Het verlof verleend aan den notaris Ed. S. Lansberg is ingetrokken.

DE HEER EN MEVROUW

Kerstjens-Appel

geven u kennis van de geboorte van hun dochter

Maria Gerarda.

Heemstede, 2 Sept. 1923

Eindenhoutstraat 27.

Dankbetuiging.

Ondergeteekende betuigt z'n innigen dank aan den Heer Dr. Boogaart voor de buitengewoon geslaagde operatie en verdere medische behandeling. Tevens z'n hartelijksten dank aan de Eerw. Zusters v. h. St. Elisabeth Gasthuis, voornamelijk de Eerw. Zuster Sebastiana, voor de liefdevolle verpleging.

Prospero Juliao.

Tot weerziens.

Donderdag avond vertrok met het SS. *Crijnssen* van hier naar Holland Mevr. Brantjes-Schretlen en dochter, uitgeleide gedaan door haar echtgenoot Z. Exc. Gouverneur Brantjes en tal van vrienden en bekenden. Noode ziet de Curaçaosche Maatschappij deze eenvoudige, sympathieke dame heengaan, die in de twee jaren, dat zij in ons midden verbleef, zoozeer aller hoogachting en sympathie gewonnen heeft. Wij wenschen Mevrouw Brantjes een gelukkige reis en behouden aankomst en spoedige terugkeer op ons eiland toe.

Moderne beschaving.

Ofschoon het niet op onzen weg ligt, veel aandacht aan de weinig nobele bokssport te schenken, willen wij ditmaal onzen lezers even een klein verslag geven van een boksmatch, welke in tegenwoordigheid van 40.000 toeschouwers te New-York heeft plaats gehad tusschen den heer Pancho Villa van de Philippijnen en den Engelschman Jimmy Wilde. Het ging om het weretdkampioenschap lichtgewicht.

Ter voorkoming van misverstand zij er aanstonds bijgevoegd, dat wij alleen om het afschuwwekkende van het boksersbeulwerk in het licht te stellen van den wedstrijd gewag maken.

Onze vriend Wilde kreeg het al dadelijk in de eerste ronde duchtig te kwaad. De vuistslagen van Pancho Villa deden hem duizelen.

Bij de tweede ronde kreeg hij zulk een geweldigen slag op het aangezicht, dat de arme kerel a! zoo goed als den kluts kwijt was en met het grootste gemak in een hoek gebokst kon worden, waar hij bij het luiden van de gong moest worden bijgebracht.

Dan, in de derde, vierde en vijfde ronde, herstelt de Engelschman zich weer, doch in de zesde ronde doet Villa zoo'n bombardement van slagen op het gezicht van Wilde neerkomen, dat het bloed uit diens gezicht stroomt. De arme stakker kan zich nauwelijks meer op de been houden en valt bij het einde dezer ronde uitgeput in zijn hoek neer.

Bij de zevende ronde kan de murw gebeukte Engelschman nauwelijks meer de vuisten opheffen. Hij waggelt heen en weer. Zijn rechteroog is dichtgestompt. Alleen met bovenmenschelijke inspanning houdt hij zich staande. Daarna stompt Villa hem terwille van de symmetrie ook het andere oog potdicht. Als mokerslagen doet hij zijn vuisten op zijn tegenstander neerkomen, wien hij tot slot een „voltreffer" op het gelaat toedient, die Wilde bewustloos in elkaar doet zakken.

Enkele minuten later is hij weer bijgebracht, toeschouwers juichen hem toe om zijn taai volhouden.

Een Kafferkoning.

Uit Zuid-Afrika wordt de dood gemeld van koning Khama van den Bamongwato-stam in Beetsjoeanaland, de oudste van inlandsche opperhoofden in Afrika. Op zijn 30ste jaar ging hij tot het Christendom over en toen hij weigerde een bijwijf te nemen, beval zijn vader, koning Sekhome, dat hij moest worden doodgeschoten, maar de mannen van den stam weigerden dit bevel te volbrengen. Toen Khama zijn vader opvolgde, was zijn eerste daad vrijheid van godsdienst af te kondigen.

Allerlei barbaarsche gebruiken schafte hij af, zooals de tooverij, het begraven van levende zuigelingen met hun doode moeders, het afsnijden van neus en ooren als straf en het verhandelen van vrouwen als vee. Hij verbood het brouwen van kafferbier en bestreed den smokkelhandel met alcoholhoudende dranken. Khama, die 93 jaar werd, heeft in 1895 Engeland bezocht en werd door koningin Victoria ontvangen.

Toen hij later haar dood vernam zeide hij: „Zij droeg mij in haar armen, zij was onze regeerder, vader en moeder tegelijk. Er is smart in al onze harten maar moge haar zoon haar overtreffen.

BUITENLAND.

Frankrijk.

Het gebeurt niet vaak, dat we iets vernemen over de protestanten in Frankrijk. Dit ligt natuurlijk ook aan hun betrekkelijk zoo klein getal, doch vooral aan de positie, welke zij in het openbare leven innemen. Zij behooren in den grooten strijd, die daar reeds zooveel jaren tusschen links en rechts, tusschen katholieken en ongeloovigen wordt gevoerd, tot geen van beide partijen. Ze staan in te scherpe tegenstelling tot de katholieken, om bij dezen op eenigerlei wijze aansluiting te kunnen zoeken en de anticlericalen beschouwen hen, althans de meer geloovigen, als zeer zonderlinge halfslachtige wezens, die maar niet kunnen besluiten tot den stap naar de volslagen Godloochening.

Vandaar dan ook, dat de Scheidingswetten van Combes c.s., die de schatkist van den Staat voor elke bijdrage aan den eeredienst afsloten, evenzeer op de protestanten als op de katholieken werden toegepast en tot groote moeilijkheden aanleiding gaven.

Er is een voortdurend tekort aan geld, dat met allerlei middelen elk jaar weer zoowat moet worden bijgespijkerd en dan nog blijven de traktementen der predikanten ver beneden peil, terwijl men hun aantal heeft moeten verminderen.

Het merkwaardige in den toestand der Fransche protestanten is evenwel, dat daar eén bijna volmaakte scheiding, ook in uitwendige organisatie, tusschen orthodoxen en modernen bestaat, zooals men bijna nergens ter wereld kan aantreffen. In andere landen wordt de strijd tusschen links en rechts onder de protestanten veelal in één kerkverband gevoerd, en al scheiden zich hier en daar meer eenvormige groepen af, dan nog blijft in de andere kerken die tegenstelling bestaan.

Zoo kan men in de Anglicaansche kerk, in de Duitsch-Luthersche, in de Ned. Hervormde, in die der Skandinavische landen belijders van Christus en loochenaars van Zijn Godheid naast elkaar aantreffen. De een erkent de H. Schriften als Gods Woord, de ander ziet daarin een reeks van zuiver-menschelijke geschriften, vol van domheid, en toch zijn beiden leden, zelfs voorgangers van dezelfde kerk. Van denzelfden kansel wordt hetzelfde geleerd en ontkend, verkondigd en weersproken, geprezen en gekritiseerd, wordt de aarde of de hemel, het tijdelijk leven of het eeuwige als de hoofdzaak voorgesteld, de godsdienst als een product van menschelijk verstand en menschelijke actie of als een volgen van Gods openbaringen beschouwd.

In Frankrijk staat dat anders: er zijn twee gescheiden kerkgroepen, welke ieder haar eigen synodale vergadering houden, dit jaar, naar we in de „N. R. Ct." lezen, te Montauban (links) en te Reims (rechts). De rechtergroep telt 356 gemeenten, welke tezamen 65000 stemgerechtigde leden hebben, de linker is kleiner. Daarbij komen de afzonderlijk georganiseerde protestanten in den Elzas en Lotharingen, nog wat kleinere kerken en niet-aangesloten protestanten, zoodat het geheele geheele getal op ongeveer een millioen wordt geschat.

Er bestaat tusschen de rechtschen en linkschen wel een federatie, om de gemeenschappelijke belangen naar buiten, b.v. tegenover de regeering te vertegenwoordigen, en sommige meer neutrale werkzaamheden op zedelijk gebied te bevorderen, doch elk der beiden leidt zijn eigen bestaan. Deze scheidingslijn is trouwens, gelijk overal, tot in de dagen der Hervorming achterwaarts door te trekken.

Ook daar in Frankrijk had in de eerste helft der zestiende eeuw het Humanisme reeds in stilte tot een groote afval van 't Geloof geleid, toen Calvijn optrad, en een diepe splitsing onder de anti-katholieken veroorzaakte. Hij wilde een nieuwen of zooals hij 't noemde een zuiverder godsdienst, die anderen echter wenschten ten slotte slechts een dienst der menschheid. En zoo ontstond de tegenstelling, die wel tijdelijk overbrugd, docht nooit gedempt kon worden.

Protestanten en protestanten zijn vele, doch in de eerste plaats twee. Gods Kerk is één.

Eén echtscheiding per 4 minuten.

Thomas, een Californisch rechter, heeft cijfers gepubliceerd over de echtscheidingen in de Ver. Staten. Dit zijn er tegenwoordig 160,000 per jaar, of elke vier minuten één. De toeneming der echtscheidingen geschiedt naar verhouding driemaal zoo snel als de toeneming van de bevolking. Op elke negen huwelijken is er één echtscneiding. Van 1870 op 1917 nam het aantal toe met juist 400 pct. In 1870 waren er 28 scheidingen op iedere 100,000 personen. In 1917: 112 personen voor elke 100,000 van de bevolking.

Voorts klaagt die rechter over de groote ongelijkheid der echtscheidingswetgeving in de verschillende staten. Het is geen overdrijving, wanneer wordt geconstateerd, dat een Amerikaan gescheiden kan zijn in één staat, niet getrouwd in een anderen en bigamist in een derden. Thomas verlangt, dat er voor de geheele Unie eenheid in deze wetgeving zal worden gebracht.

Er zijn nog 17 staten in de Unie, waar de wet niet den minimum-leeftijd voor het aangaan van een huwelijk bepaalt. In 9 staten zijn die leeftijden 12 jaar voor het meisje en 14 jaar voor den jongen!

Men vindt op het oogenblik in de Ver. Staten 12,000 getrouwde meisjes onder de 15 jaar en ongeveer 100,000 getrouwde meisjes onder de 17 jaar.

Een Katholiek Congres.

De vorige mand had te Constanz het derde congres plaats van de Internationale Katholieke Liga, wier zetel te Graz gevestigd is. Het groote en algemeene doel van deze Internationale is: het bevorderen van de internationale samenwerking der katholieken van de geheele wereld op elk gebied en bovenal ook de bevordering van de vredes-ideeën op den grondslag der Pauselijke Encyclieken.

Op dit congres zijn circa 20 nationaliteiten vertegenwoordigd, waaronder de deputaties uit Duitschland en Frankrijk de grootsten zijn. Alleen uit Frankrijk zijn niet minder dan ruim 25 afgevaardigden aanwezig.

Het eere-presidium bekleedt Mgr. Fischer Colbrie, Bisschop van Kaschau (Tsjecho Slovakije). Verder zijn aanwezig verschillende hoogere geestelijken uit verschillende landen en afgevaardigden van Aartsbisschoppen en Bisschoppen o. a. van Turijn, Freiburg, Sevilla, Olmütz, Madrid enz.

Het congres kwam te samen in diverse openbare zittingen en commissies, welke de diverse onderdeelen der katholieke werkzaamheid op algemeen terrein bespraken en resoluties opstelden.

Zaterdagavond 11 Aug. werd een speciale vergadering gehouden van de Fransche en Duitsche afvaardiging ter bespreking van de noodzakelijke verbroedering dier volken. Op deze vergadering was slechts toegang voor de Franschen en Duitschers, terwijl de andere congressisten uitgenoodigd werden tijdens deze besprekingen in de Kathedraal te zamen te komen, om daar van God den waren geest van verzoening voor de vergadering af te smeeken.

Zondagmorgen had een plechtige H. Mis plaats in de Kathedraal, waarbij voor de H. Mis een schitterende predikatie werd gehouden in de Duitsche taal door Dr. Max van Luxemburg, over de christelijke liefde, terwijl na de H. Mis door Prof. Carolfi uit Italië werd gepreekt in het Esperanto, eveneens over de liefde.

Katholiek Konstanz leeft geheel mee met het congres, wat wel blijkt uit het overgroote bezoek van verschillende openbare zittingen en het bezoek in de kerk.

De volgende dagen werden de beraadslagingen voortgezet, zoowel in de commissies als in de volledige zittingen, terwijl de laatste dag van het congres werd begonnen met een algemeene H. Communie voor alle congressisten.

Zooals boven reeds gezegd, zijn vertegenwoordigers van circa 20 staten vertegenwoordigd, bijna allen met officieele opdracht. De twee Hollanders, een uit Holland en een uit Parijs, die het congres bijwonen, zijn eigenlijk maar toevallig aanwezig.

De infectie breidt zich uit.

Uit Indië, Amerika en elders blijven berichten zich ophoopen, waaruit blijkt, welke verreikende gevolgen de toestand in het Ruhrgebied heeft op den wereldhandel. Reeds blijven betrekkelijk weinig landen buiten den invloed daarvan en, zooals de Engelsche Premier in zijn jongste rede uiteenzette, hoe langer de tegenwoordige toestand duurt, des te zwaarder en smartelijker de uitwerking zal worden gevoeld om de eenvoudige reden, dat er geen afzonderlijke eenheid is in het industrieele leven der wereld. De uitwerking van de vermindering van den handel in het Ruhrgebied heeft b.v. een zichtbare uitwerking op de telegrammen tusschen Liverpool en Calcutta en tusschen Liverpool en Valparaiso. Chili is b.v. niet in staat, nitraten te verkoopen aan Duitschland, zoodat zijn nationale handel ernstig getroffen wordt, en vele andere landen gevoelen, dat hetzelfde proces terugwerkt op hunne handelswaren. De Premier noemde het geval van Indië, hetwelk een der grootste bevolkingen heeft van alle landen der wereld, hetwelk nu verstoken is van zijne gewone markten in Centraal Europa voor rijst, juten, zaden en huiden. Eigenaardig is de terugwerking, dat Centraal Europa niet de Indische goederen krijgt, die het behoeft, terwijl Indië armer is en de producten, die het verlangt, niet kan koopen van Lancashire, en de molens in laatstgenoemd district stilstaan en er minder ruw katoen wordt gevorderd van verwijderde streken, die dit produceeren. De bezetting van het Ruhrgebied beteekent dus, dat een deel van de handelsmachine der wereld heeft opgehouden te functioneeren.

